

**Hotărârea CNCD cu privire la efectele discriminatorii
asupra elevilor aparținând comunității maghiare
prin planul de școlarizare**

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII

HOTĂRÂREA din 14 mai 2009

Dosar nr: 153/2009

Petiția nr: 3655/01.04.2009

Petent: Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România

Reclamat: Inspectoratul Școlar Județean Mureș

Obiect: elaborarea Planului de școlarizare pentru clasele a IX-a cu un număr mai redus de locuri pentru învățământul de limbă maghiară decât de limbă română, față de numărul de elevi care termină clasele a VIII-a

I. Numele și domiciliul părților

I.1. Numele și sediul petentei

I.1.1. Uniunea Cadrelor Didactice Maghiare din România, Str. Topliței nr. 20, Miercurea Ciuc, județul Harghita

I.2. Numele și sediul reclamatului

I.2.1. Inspectoratul Școlar Județean Mureș, Str. Dr. Victor Babeș nr. 11, Târgu-Mureș, județul Mureș

II. Obiectul sesizării

Petiția nr. 3655/01.04.2009 (filele 1-2 din dosar) arată că Inspectoratul Școlar al Județului Mureș, contravenind Hotărârii nr. 47/27.01.2009 date de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare CNCD), a elaborat Planul de școlarizare pentru clasele a IX-a cu un număr mai redus de locuri pentru învățământul de limbă maghiară decât de limbă română, față de numărul de elevi care termină clasele a VIII-a.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

Petenta consideră discriminatoriu Planul de școlarizare pentru clasele a IX-a elaborat de reclamat, care oferă mai puține posibilități de continuarea studiilor în limba maghiară decât în limba română.

IV. Procedura de citare

Părțile au fost citate pentru data de 7.04.2009.

La audierea din 7.04.2009 părțile nu s-au prezentat.

Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

V. Susținerile părților

În Petiția nr. 3655/01.04.2009 (filele 1-2 din dosar) se arată următoarele:

- prima versiune a Proiectului de școlarizare pregătit de reclamat și înaintat către Ministerul Educației în luna decembrie 2008 a fost constatată de CNCD ca fiind discriminatorie prin Hotărârea nr. 47;

- reclamatul a modificat numărul claselor destinate elevilor de naționalitate maghiară, care au rămas insuficiente chiar și după a doua decizie a reclamatului;

- Ministerul Educației, Cercetării și Inovării a cerut ca numărul claselor cu predare în limba maghiară să fie modificată de la 60 la 67;

- având în vedere faptul că în continuare reclamatul nu a scăzut numărul claselor de predare în limba română, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării a solicitat revizuirea Planului de școlarizare;

- reclamatul a scăzut din nou numărul claselor cu predare în limba maghiară la 59 de clase și o clasă serală cu frecvență redusă;

- din 1.892 de elevi înscriși în clase cu predare în limba maghiară, 1840 au obținut notă de trecere la tezele unice în semestrul I, astfel ar fi nevoie de 66 clase cu câte 28 de elevi;

- numărul claselor cu predare în limba română este mult mai mare decât totalul elevilor de naționalitate română care vor intra în clasele a IX-a;

- aproximativ 200 de elevi de naționalitate maghiară nu vor avea posibilitatea de a-și continua studiile în limba maternă.

La petiție s-au anexat:

- semnăturile părinților (filele 3-7);

- Planul de școlarizare la învățământul liceal, curs de zi și fără frecvență redusă aprobat de M.E.C.I. prin H.G. nr. 77/2009 pentru anul școlar 2009-2010 (filele 8-16).

Din acest plan reiese că pentru învățământul în limba maghiară au fost asigurate 59 de clase și o clasă serală cu frecvență redusă, iar pentru învățământul în limba română 133 de clase și 3 clase serale cu frecvență redusă. În clasele a VIII-a învață 3.565 elevi în limba română, pentru care se oferă 3.808 de locuri, și 1.892 elevi în limba maghiară, pentru care se oferă 1.680 de locuri.

Reclamatul, prin Adresa nr. 2348/02.04.2009, semnată de inspector școlar general prof. Matei Dumitru, înregistrată la CNCD cu nr. 3818/06.04.2009 (filele 22-26 din dosar, anexe filele 27-54 din dosar), arată următoarele:

- la elaborarea Proiectului planului de școlarizare s-au respectat criteriul legislativ, economic, demografic, geografic, oferta educațională a școlilor și opiniile exprimate în scris de către elevii claselor a VIII-a;

- există o migrație a absolvenților de la secția maghiară la secția română (409 elevi în anul școlar 2006-2007, 320 în 2007-2008, 354 în 2008-2009);

- 1.198 de elevi și-au manifestat opțiunea pentru liceu și 276 pentru școala de arte și meserii cu predare în limba maghiară, ceea ce înseamnă 52 de clase, fiind aprobate 59 de clase, ceea ce dovedește netemeinicia și reaua-credință a celor exprimate de reclamanți, fiind depășit necesarul de clase pentru secția maghiară raportat la opțiunile exprimate;

- 9% din elevii care învață în limba maghiară sunt prognozați că nu își vor continua studiile sau rămân repenți;

- astfel, dacă 354 de elevi migrează de la secția maghiară la secția română, 170 de elevi nu își continuă studiile, argumentul că 200 de elevi maghiari nu-și vor putea continua studiile nu se susține.

La petiție s-au anexat:

- criteriul legislativ (fila 27);
- corelarea ofertei educaționale cu cererea pieței muncii județului Mureș (filele 28-30);
- Adresa nr. 2782/16.12.2008 a M.E.C.T. (fila 31);
- evoluția, cuprinderea în clasa a IX-a și migrația absolvenților de la secția maghiară la secția română a absolvenților de clasa a VIII-a în ultimii trei ani (fila 32);
- Prognoza absolvenților de clasa a VIII-a pe zone și limba de predare (fila 33);
- situația opțiunilor școlare și profesionale ale elevilor din clasa a VIII-a, (filele 34-39);
- Adresa nr. 10943/04.03.2009 a M.E.C.I. (fila 40);
- Ordinul M.E.C.I. nr. 5746/28.10.2008 (filele 41-53).

Prognoza absolvenților de clasa a VIII-a pe zone și limba de predare, depusă de reclamat la anexa 5 (fila 33 din dosar) arată că în județul Mureș vor absolvi 3.548 de elevi cu predare în limba română, 1.922 de elevi cu predare în limba maghiară și 61 de elevi cu predare în limba germană.

Ulterior, la solicitarea CNCD, reclamatul a mai depus la dosar:

- numărul de locuri oferite și ocupate în ultimii 5 ani la clasele din județul Mureș (filele 57-58 din dosar);

- modelul de Tabel pentru centralizarea opțiunilor (filele 74-81 din dosar).

Petenta, prin concluziile scrise (Adresa nr. 143/08.05.2009, semnată de Lászlófy Pál-István, președinte, înregistrată la CNCD cu nr. 4877/11.05.2009, filele 82-91 din dosar), arată următoarele:

- reclamatul a ales date și informații fără a prezenta aspectele, motivele extrem de importante, care determină elevii absolvenți ai claselor a VIII-a în decizia de a alege felul și modul de continuare a studiilor: unul din motivele cele mai relevante este faptul că în județul Mureș sunt instituții de învățământ unde nu există clase cu limba de predare în limba maghiară, licee și SAM cu profile foarte apreciate de către elevi (tehnician în activități economice, tehnician în administrație publică, tehnician în turism, tehnician analize produse alimentare, tehnician veterinar, tehnician în agroturism și multe altele) precum și localități unde numărul locurilor oferite nu este suficient și nu acoperă numărul elevilor din localitatea respectivă;

- în legătură cu datele și informațiile furnizate de către ISJ Mureș, se poate constata lipsa totală a explicațiilor referitoare la motivele care au contribuit la existența acestor fenomene, toate informațiile, cifrele și datele furnizate sunt tratate ca și cum ele ar fi o normalitate, ca și cum elevii de naționalitate maghiară ar „migra” benevol din clasele cu predare în limba maghiară în cele de limba română pentru simplul motiv că doresc să procedeze ca atare, și nu se dă nicio explicație referitoare la lipsa de opțiuni, la faptul că în județul Mureș există localități (de care aparțin și elevii care trăiesc în împrejurimea acesteia) unde nu există licee sau SAM, care ar avea clase cu limba de predare maghiară [...], iar elevii de naționalitate maghiară care nu au posibilitatea financiară să se deplaseze zilnic la distanțe mari sunt nevoiți să-și continue studiile în limba română;

- în legătură cu criteriul legislativ invocat de reclamat menționăm că legea invocată prevede: „a) respectarea condițiilor impuse prin Legea învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare”, lege care, în art. 118 declară: „Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să studieze și să se instruiască în limba maternă la toate nivelurile și formele de învățământ, în condițiile prezentei legi”; toate celelalte legi invocate de reclamat sunt subordonate acestei legi, trebuie să se bazeze pe asigurarea egalității de șanse, nu pot diminua efectul acesteia și nu pot motiva reducerea claselor cu predare în limba maghiară; de asemenea prevederile Legii nr. 128/1997 privind Statutul personalului didactic cu modificările și completările ulterioare, nu au nicio relevanță pentru elaborarea planului de școlarizare, pentru că în această lege nu este tratat învățământul în limbile minorităților, iar toate prevederile cu privire la personalul didactic se referă atât la personalul care lucrează la secția română, cât și cel din secția maghiară;

- privind corelarea ofertei educaționale cu cererea pieței muncii, constatările reclamatului nu sunt relevante, deoarece la următoarele profiluri nu există în prezent deloc învățământ în limba maghiară în județul Mureș: agricultură, comerț, industria alimentară;

- în cazul sectorului „Fabricarea produselor de lemn”, cererea din partea elevilor de naționalitate maghiară este mai mare decât oferta făcută de reclamat, astfel la profilul „Prelucrarea lemnului” din Grupul Școlar Ion Vlasiu în clasa cu predare în limba română studiază mulți elevi de naționalitate maghiară care nu au primit șansa de a studia în limba maghiară din cauza lipsei locurilor disponibile (din 208 elevi 112 sunt maghiari); astfel se observă că și în anii precedenți, în ciuda faptului că au fost destui elevi de naționalitate maghiară, nu s-a ținut cont de acesta de către reclamat;

- menționăm că toate invocările din partea reclamatului cu privire la respectarea cadrului legislativ sunt un pretext, deoarece acesta aplică legea numai în anumite situații; un exemplu grăitor este situația din Grupul Școlar Constantin Brâncuși, unde studiază 301 de elevi la secția română în 19 clase, iar la secția maghiară studiază 382 de elevi în 13 clase; nici în acest caz nu putem vorbi de egalitate de șanse, având în vedere că media efectivului claselor la secția română este de 15,8 elevi, iar la secția maghiară de 29,3 elevi;

- reclamatul tratează fenomenul migrației ca fiind o alegere intenționată – neinfluențată de criterii exterioare – a elevilor de naționalitate maghiară, care doresc din toate puterile să-și continue studiile în limba română, în ciuda faptului că au învățat în limba maghiară timp de 8 ani și sunt conștienți [că le va fi foarte greu să urmeze] studiile [...] în limba română [...] și vor întâmpina nenumărate obstacole; această „opțiune” a elevilor de naționalitate maghiară este de fapt o obligație creată de către reclamat, care provoacă foarte multe greutăți elevilor de naționalitate maghiară, lăsați fără posibilitatea de a alege, fără a avea parte de mult menționata egalitate de șanse; neavând opțiuni, elevii maghiari aleg între posibilitățile oferite de către reclamat, instituție care la rândul ei prezintă alegerile/ opțiunile elevilor ca fiind făcute intenționat și nesilite de nimeni.

- în județul Mureș există mai multe localități unde elevii maghiari nu au posibilitatea de a continua studiile în limba maghiară, dat fiind faptul că în aceste

localități nu există licee care cuprind clase cu limba de predare maghiară, sau numărul locurilor disponibile nu acoperă numărul total al absolvenților de naționalitate maghiară; acești elevi, care au studiat timp de 8 ani în limba maghiară, sunt nevoiți să aleagă din opțiunile existente, din [aceasta rezultă] că în cazul lor nu se aplică egalitatea de șanse, prin urmare acești elevi, care vor termina/ termină clasa a VIII-a la secția maghiară în județ, nu au posibilitatea de a-și continua studiile obligatorii în limba maternă;

- în tabelul întocmit de către reclamat, la Grupul Școlar din Sovata există un număr de 22 de elevi care au „migrat” din clase cu predare în limba maghiară în clase cu predare în limba română: în Grupul Școlar Domokos Kázmér mulți elevi de naționalitate maghiară nu pot beneficia de educația în limba maternă, deoarece la o parte dintre aceștia nu le este garantată educația în limba maternă (din 67 de elevi din clasele cu predare în limba română 54 sunt de naționalitate română); în Sângeorgiu de Pădure în ultimii ani „migrația” elevilor în clasele cu predare în limba română se datorează de asemenea lipsei alternativei învățării în limba maternă; din datele primite de la Grupul Școlar Sfântu Gheorghe, în cazul claselor SAM (Școli de Arte și Meserii) reiese faptul că la profilul Alimentație și Turism elevii de naționalitate maghiară (64 de elevi din totalul de 77), care învață în clasa de predare în limba română ajung în această clasă din lipsa alternativei în limba maghiară; elevii de naționalitate maghiară au fost interogați cu privire la opțiunile lor și 100% dintre elevii chestionați ar fi ales clasa cu limba de predare maghiară dacă li s-ar fi oferit această posibilitate;

- opțiunile elevilor prezentate de către ISJ Mureș în Anexa 6, în tabelul elaborat de Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică Mureș nu prezintă date exacte și nu se poate baza pe acestea, deoarece aceste opțiuni se bazează pe oferta școlară existentă, chestionarea elevilor se face de către psihologi școlari, dar datele care apar în acest tabel nu arată exact opțiunile elevilor, în primul rând pentru că nu se știe cât la sută dintre elevi și-au exprimat opțiunea (acest Centru nedeținând date cu privire la efectivele elevilor) din întregul efectiv de elevi al școlilor, iar pe de altă parte fiindcă alegerea opțiunilor are loc pe baza unor propuneri existente din partea reclamatului; UDMR a adunat numărul elevilor care și-au prezentat opțiunea pentru o anumită clasă, sau pentru un anumit profil, dar numărul elevilor care și-au prezentat opțiunea și care apare în acest tabel este mai mic cu câteva sute de elevi decât numărul real al absolvenților claselor a VIII-a din județul Mureș; în consecință elevii nu au o opțiune reală de alegere, ei trebuie să aleagă din oferta prezentată, propusă de reclamat, astfel în anumite cazuri mulți elevi de naționalitate maghiară nu au posibilitatea să aleagă profiluri foarte atrăgătoare, cum ar fi tehnician în administrație, sau tehnician în activități economice și altele, deoarece aceste profiluri nu există în limba maghiară; în consecință, dacă doresc să urmeze aceste profiluri ei sunt nevoiți să aleagă clase cu predare în limba română, sau să aleagă alt profil la secția maghiară, mai puțin atrăgător pentru ei. Astfel egalitatea de șanse se compromite în mod cert;

- în concluzie, în prezent persistă în continuare situația discriminatorie în ceea ce privește școlarizarea elevilor în actualele clase liceale și SAM, deoarece în anii precedenți nu s-a oferit un număr de locuri suficiente în clase cu predare în limba maghiară, deși se puteau organiza aceste clase cu efective peste limita minimă (15 elevi) admisă, conform Legii învățământului în vigoare; în ceea ce privește

posibilitatea elevilor claselor a VIII-a din anul școlar actual (2008/2009), situația este în continuare discriminatorie, deoarece pentru anul școlar 2009/2010 există în total 1.652 de locuri în 59 de clase cu predare în limba maghiară, față de aproape 1.900 de elevi care sunt înscriși în clasa a VIII-a, secția maghiară în luna mai, 2009. Prin urmare cca. 230 de elevi (cel puțin 8 clase) nu vor avea posibilitatea de a studia în limba maternă în anul școlar următor; în „Ghidul adresat absolvenților clasei a VIII-a” (apărut la 6 mai 2009) există aproximativ 15 profiluri la clasele de liceu, la care se poate studia doar în limba română în județul Mureș (de exemplu, tehnician în analize produse alimentare, tehnician veterinar, tehnician în industria alimentară, tehnician în agricultură, tehnician operator tehnică de calcul, tehnician operator tehnică de calcul – bilingv engleză, tehnician în industria textilă, tehnician în hotelărie, tehnician proiectant CAD, tehnician electronist, tehnician în chimie industrială, tehnician instalator pentru construcții, tehnician în industria sticlei și ceramicii, tehnician în instalații electrice, tehnician mecatronist, desenator tehnic pentru arhitectură și designer), prin urmare migrarea elevilor de la secția maghiară la secția română este determinată de următoarele două aspecte principale: insuficiența numărului de locuri la clasele liceale cu predare în limba maghiară, lipsa unui număr mare de profiluri la secția maghiară, care însă derivă din lipsa numărului de clase necesare efectivului absolvenților claselor a VIII-a, secția maghiară.

VI. Motivele de fapt și de drept

În fapt, Colegiul Director reține că reclamatul a elaborat Planul de școlarizare la învățământul liceal, curs de zi și fără frecvență redusă aprobat de M.E.C.I. prin H.G. nr. 77/2009 pentru anul școlar 2009-2010, care conține o disproporție privind procentul elevilor care învață în limba română respectiv limba maghiară în clasele a VIII-a și elevii care ar avea posibilitatea de a-și continua studiile în limba maternă: pentru învățământul în limba maghiară au fost asigurate 59 de clase și o clasă serală cu frecvență redusă, iar pentru învățământul în limba română 133 de clase și 3 clase serale cu frecvență redusă. În clasele a VIII-a învață 3.565 elevi în limba română, pentru care se oferă 3.808 de locuri, și 1.892 elevi în limba maghiară, pentru care se oferă 1.680 de locuri.

În drept, Colegiul Director reține următoarele:

Constituția României, prin art. 16 alin. (1) garantează dreptul la egalitate: „Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”.

Potrivit **Constituției României**, art. 20 alin. (1), „Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte”.

Convenția europeană a drepturilor omului, art. 14 prevede: „Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională și socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”.

Protocolul nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului, art. 1 prevede interzicerea generală a discriminării: „Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nicio discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație”.

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. nr. 137/2000), republicată, la art. 2 alin. (1) stabilește: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

Alineatul (3) prevede: „Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afară cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare”.

Conform art. 2 alin. (4) din O.G. nr. 137/2000, republicată: „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”.

Colegiul Director, prin Hotărârea nr. 47/27.01.2009 dată în Dosarul nr. 1A/2009, a constatat că punerea în aplicare a Planului de școlarizare în forma sa inițială sau cea propusă în urma ședinței Consiliului de Administrație a Inspectoratului Școlar Județean Mureș ar putea produce efecte discriminatorii în mod indirect elevilor aparținând comunității maghiare care ar urma să învețe în clase cu limba de predare maghiară, potrivit art. 2 alin. (1), alin. (3) și alin. (4), coroborat cu art. 11 alin. (1) al O.G. nr. 137/2000, republicată, și a recomandat reclamatului să elaboreze un Plan de școlarizare pentru clasele a IX-a care respectă proporțiile procentuale existente la nivelul claselor a VIII-a, astfel încât fiecare elev să aibă posibilitatea continuării studiilor în limba sa maternă.

Colegiul Director constată că România, atât prin ratificarea unor tratate internaționale, cum ar fi Convenția cadru pentru protecția minorităților naționale, Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare, cât și prin legislația națională, promovează învățământul în limba minorităților, unde există această posibilitate, și se abține de la orice politică ori practică având drept scop asimilarea persoanelor aparținând minorităților naționale. Conform art. 32 al Constituției României, alin. (3), persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul de a învăța în limba maternă („Dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruite în aceasta limbă sunt garantate; modalitățile

de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege”. Legea la care trimite Constituția, și anume Legea nr. 84/1995, actualizată, consacră în mod similar acest drept (art. 118: „Persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul să studieze și să se instruiască în limba maternă la toate nivelurile și formele de învățământ, precum și la tipurile de învățământ pentru care există o cerere suficientă, în condițiile legii”). Datele de școlarizare existente la nivelul claselor a VIII-a arată existența cererii pentru educația în limba maternă.

Dreptul la educație este asigurat și prin Primul protocol adițional la Convenția europeană a drepturilor omului care prevede: „Nimănui nu i se poate refuza dreptul la instruire. Statul, în exercitarea funcțiilor pe care și le va asuma în domeniul educației și al învățământului, va respecta dreptul părinților de a asigura această educație și acest învățământ conform convingerilor lor religioase și filozofice”. Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, „statele au obligația negativă de a nu împiedica o persoană să beneficieze de acest sistem, iar pe de altă parte, ele sunt ținute și de obligații pozitive, constând în a-l menține și în a-l adapta la nevoile dezvoltării sociale. Pe aceeași linie de gândire, statele contractante au și altă obligație pozitivă privitoare la sistemul de învățământ existent, și anume aceea de a asigura accesul egal și nediscriminatoriu al oricărei persoane la formele de învățământ existente. [...] Statele au obligația de a asigura accesul egal al celor interesați, fie și pe bază de selecție, la astfel de cursuri. [...] Accesul la formele de învățământ constituie numai o parte a dreptului la instruire; pentru ca acest drept să-și producă «efectele sale utile» este necesar, în special, ca titularul să fie în măsură să-și pună în valoare studiile efectuate [...]” (Corneliu Bîrsan, Convenția europeană a drepturilor omului, Ed. C.H. Beck, București, 2005).

Analizând justificările invocate de reclamat, Colegiul Director arată următoarele:

Justificarea obiectivă include existența unui scop legitim, atins prin metode adecvate și necesare.

Privind justificarea obiectivă, prin jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a enunțat următoarele principii:

- *Convenția* nu interzice orice *tratament diferențiat*, ci doar acel tratament diferențiat care nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, având în vedere faptul că de multe ori statele trebuie să adopte legi care prevăd un tratament diferențiat, menit să corecteze inegalitățile faptice; justificarea trebuie să fie analizată în relație cu scopul legitim și efectele măsurii în cauză (cazul „referitor la unele aspecte ale legislației cu privire la limba educației în Belgia” c. Belgia, 23 iulie 1968);

- prin *discriminare* se înțelege un tratament diferențiat al persoanelor aflate în situații comparabile, fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă; art. 14 din Convenție nu interzice statelor membre să trateze grupurile diferențiat în maniera de a corecta inegalitățile faptice; în anumite circumstanțe absența unui tratament diferențiat reprezintă o violare a dispoziției în cauză; poate fi discriminatorie aceea politică sau măsură generală care prejudiciază în mod disproporționat un grup de persoane, chiar dacă măsura nu vizează în mod specific acel grup; o discriminare potențială poate rezulta dintr-o situație faptică (*D.H. și alții c. Cehia*, 13 noiembrie 2007; *Sampanis și alții c. Grecia*, 5 iunie 2008);

- justificarea obiectivă și rezonabilă trebuie să urmărească un scop legitim, și măsura aplicată trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit; în cazul tratamentului diferit bazat pe rasă, culoare sau origine etnică noțiunea de justificare obiectivă și rezonabilă trebuie interpretată într-o manieră cât se poate de strictă (*D.H. și alții împotriva Cehiei*, 13 noiembrie 2007; *Sampanis și alții c. Grecia*, 5 iunie 2008).

În analiza scopului legitim trebuie verificată existența acestui scop raportată la dreptul atins prin diferențiere (spre exemplu, conform Convenției europene a drepturilor omului, libertatea de exprimare poate fi restrânsă pentru următoarele scopuri legitime: securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești).

În analiza metodei adecvate și necesare trebuie văzut dacă prin metoda aleasă se atinge scopul dorit, și dacă există sau nu alte metode prin care scopul poate fi atins, fără a crea o situație de diferențiere.

Justificarea reclamatului se bazează pe:

- prognoza de absolvire a învățământului secundar;
- opțiunile exprimate de elevi privind continuarea studiilor.

Prognoza absolvenților de clasa a VIII-a pe zone și limba de predare, depusă de reclamat la anexa 5 (fila 33 din dosar) arată că în județul Mureș vor absolvi 3.548 de elevi cu predare în limba română, 1.922 de elevi cu predare în limba maghiară și 61 de elevi cu predare în limba germană. Această prognoză arată chiar un număr mai mic de elevi care termină clasa a VIII-a cu predare în limba română și un număr mai mare de elevi care termină clasele cu predare în limba maghiară, față de cel prezentat în petiție.

Situația opțiunilor școlare și profesionale ale elevilor din clasa a VIII-a noiembrie 2008 liceu, depusă de reclamat la anexa 5 (filele 34-36 din dosar) arată că în județul Mureș un număr de 2.638 de elevi și-au exprimat opțiunea pentru învățământul cu predare în limba română pentru liceu, față de 1.198 de elevi care și-au exprimat opțiunea pentru învățământul cu predare în limba maghiară pentru liceu. În consecință, se poate observa că la 2.639 de solicitări pentru învățământul cu predare în limba română au fost oferite 3.808 de locuri (o depășire cu 44,3% a solicitărilor), iar la 1.198 de solicitări pentru învățământul cu predare în limba maghiară au fost oferite 1.680 de locuri (o depășire cu doar 40,2% a solicitărilor). Totodată se observă că opțiunea elevilor a fost determinată de modelul de Tabel pentru centralizarea opțiunilor (filele 74-81 din dosar), întrucât elevii nu au ales să învețe în limba maghiară acolo unde se specifica limba română ca limba de predare, astfel elevii nu și-au putut exprima o reală opțiune privind limba de predare pentru profilul ales.

În cauza *Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding c. Firma Feryn NV* Curtea Europeană de Justiție a decis următoarele: faptul că un angajator declară public că nu va angaja salariați cu o anumită origine etnică sau rasială constituie o discriminare directă la angajare, întrucât astfel de declarații sunt de natură să descurajeze în mod serios anumiți candidați să își depună candidaturile și, prin urmare, sunt de natură să împiedice accesul acestora la piața muncii. În mod similar, se poate constata că modul de colectare a opțiunilor elevilor, prin afișarea

clară a profilurilor care nu pot fi studiate în limba maghiară, a fost de natură să descurajeze în mod serios elevii care ar fi dorit să opteze în favoarea educației în limba maghiară pentru respectivele profiluri.

Datele statistice puse la dispoziția CNCI atât de petentă, cât și de reclamat arată o disproporționalitate nu numai între elevii care învață în limba română respectiv în limba maghiară și clasele oferite pentru continuarea studiilor după terminarea clasei a VIII-a, dar și între opțiunile exprimate de elevi, în ciuda faptului că această opțiune a fost grav afectată, în defavoarea celor care ar dori continuarea studiilor în limba maghiară, de modul de colectare al datelor. Se constată că pentru mai multe profiluri nu există decât educație cu predare în limba română în județul Mureș, cu o populație de peste 200.000 de maghiari, fiind al doilea județ din România ca număr de persoane care se declară aparținând acestei comunități.

Măsura afectează în mod indirect și cadrele didactice: numărul claselor determină numărul de cadre didactice angajate. O reducere a numărului de clase cu predare în limba maghiară ar aduce după sine reducerea numărului de cadre didactice care predau în această limbă, după care refacerea claselor cu predare în limba maghiară, în lipsa cadrelor didactice care să predea în această limbă, ar fi practic imposibilă.

Astfel se constată că nealocarea locurilor de școlarizare pentru clasele cu predare în limba maghiară, luând în considerare numărul elevilor din clasele cu predare în limba maghiară absolvenți de clasa a VIII-a, limitează posibilitatea acestora de a opta pentru continuarea studiilor în limba maternă. În comparație, Colegiul constată că în cazul elevilor absolvenți ai claselor cu predare în limba română numărul alocat pentru clasa a IX-a depășește numărul absolvenților de clasa a VIII-a.

Colegiul Director reține că accesul la educație trebuie analizat și din prisma calității învățământului care se transmite către copii. Având în vedere acest principiu Colegiul reține că în ceea ce privește calitatea educației pentru copiii care vor fi obligați să treacă de la învățământ în limbă maghiară la învățământ în limbă română, aceasta va avea de suferit, având în vedere necesitatea de adaptare la noile condiții de educație, într-o altă limbă decât cea în care au parcurs clasele I-VIII și în acest fel o mai mică înțelegere și procesare a informațiilor ce se parcurg începând de la acest nivel.

Prin urmare, Planul de școlarizare la învățământul liceal, curs de zi și fără frecvență pentru anul școlar 2009-2010 în județul Mureș produce consecințe discriminatorii, în mod indirect, față de elevii aparținând comunității maghiare care ar urma să învețe în clase cu limba de predare maghiară, afectând dreptul lor la educație.

La stabilirea amenzi s-a luat în considerare faptul că reclamatului i s-a recomandat anterior să aprobe un plan de școlarizare nediscriminatoriu, Ministerul Educației, Cercetării și Inovării a solicitat revizuirea acestui plan, totuși nu s-a conformat reclamatul, afectând astfel dreptul la educație al copiilor din județul Mureș care au studiat în clasa a VIII-a în limba maghiară.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Planul de școlarizare poate produce efecte discriminatorii în mod indirect elevilor aparținând comunității maghiare care ar urma să învețe în clase cu limba de predare maghiară, potrivit art. 2 alin. (1), alin. (3) și alin. (4), coroborat cu art. 11 alin. (1) al O.G. nr. 137/2000, republicată;
2. Se recomandă reclamatului să remedieze situația creată;
3. Sancționarea reclamatului cu amendă contravențională în valoare de 600 lei, conform art. 26 alin. (1) al O.G. nr. 137/2000, republicată;
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților și Ministerului Educației, Cercetării și Inovării.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

La Direcția Generală a Finanțelor Publice Mureș, conform O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar) în termen de 15 de zile din momentul în care constituie de drept titlu executoriu, conform art. 20 alin. (10) al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată.

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Președinte

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HÁLLER ISTVÁN – Membru

IONIȚĂ GHEORGHE – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

TRUINEA ROXANA PAULA – Membru

VASILE MONICA – Membru